

Landschappelijke inpassing

Meddoseweg 5 te Vragender

Colofon

Landschappelijke inpassing Meddoseweg 5 te Vragender

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: Locis Adviseurs
Contactpersoon: dhr. R. Aagten
 Leeuwerikstraat 33a
 7051 XD Varsseveld

Projectnummer en versie: 1202, versie 1.0		Status: definitief
Projectleider: Ing. P. Leemreise	Veldmedewerker(s): Ing. P. Leemreise	Rapportdatum: 7-9-2016
Ligging projectgebied: Meddoseweg 5 Vragender		

Correspondentieadres:
Aladnaweg 18
7122 RR Aalten
info@natuurbankoverijssel.nl

[@natuurbankOverijssel](https://twitter.com/natuurbankOverijssel)

Inhoudsopgave

1 Inleiding.....	3
2 Het plangebied.....	3
2.1 Ligging van het plangebied	3
2.2 Beschrijving van het plangebied.....	3
2.3 Het historische Landschap	4
2.4 Het huidige landschap.....	4
3 Voorgenomen activiteiten.....	5
3.1 Algemeen.....	5
4 Ruimtelijke analyse.....	5
4.1 Analyse van de ruimtelijke kwaliteit - huidige situatie.....	5
4.2 Analyse van de ruimtelijke kwaliteit - nieuwe situatie.....	6
4.3 Kansen voor landschappelijke inpassing en versterking van het landschap.....	7
4.4 Uitgangspunten voor opstellen inpassingsplan.....	7
5 Het Inpassingsplan	7
5.1 Voorstel voor landschappelijke inpassing van het erf.....	7
5.2 Voorstel voor versterking van het landschap.....	8
6 Beheer en inrichting	8
6.1 Inrichtingsmaatregelen	8
6.2 Beheer	12

1 Inleiding

Agrarisch bedrijf Tiggeloven, gevestigd aan de Meddoseweg 5 in Vragender, heeft concrete plannen voor de bouw van een nieuwe varkensstal. In het kader van een 'goede ruimtelijke ordening' dient het nieuwe erf landschappelijk ingepast te worden. De landschappelijke inpassing bestaat uit een inpassing van het nieuwe erf (erfinpassing) en een versterking van het landschap rondom het plangebied (de landschappelijke versterking).

In voorliggend rapport wordt een concreet voorstel voor landschappelijk inpassing van de wenselijke nieuwe situatie en versterking van het landschap gepresenteerd. Het plan is tot stand gekomen op basis van een analyse van de huidige ruimtelijke kwaliteit en de zichtbaarheid & beleefbaarheid van de nieuwe situatie. Bij de tot stand koming van het voorstel is nadrukkelijk rekening gehouden met het omringende landschap en de daarin passende beplantingstypen en streekeigen soorten.

Naast een voorstel voor landschappelijke inpassing, wordt tevens ingegaan op inrichtings- en beheermaatregelen die genomen moeten worden om tot het wenselijke eindbeeld te komen.

2 Het plangebied

2.1 Ligging van het plangebied

Het plangebied is gesitueerd aan de Meddoseweg 5 in Vragender. Het ligt circa 800 meter ten noordoosten van de kern Vragender. Op onderstaande kaart wordt de globale ligging van het plangebied weergegeven.

Globale ligging van het plangebied. De ligging van het plangebied wordt met de cirkel aangeduid. (bron: PDOK).

2.2 Beschrijving van het plangebied

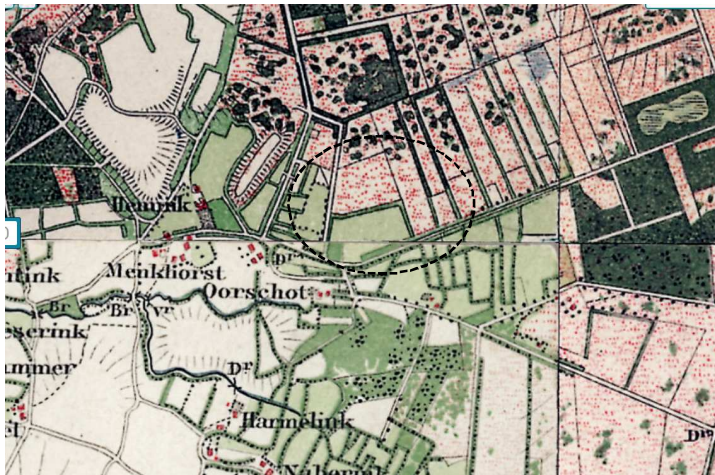
Het plangebied bestaat een gemengd agrarisch bedrijf met rundvee en varkens. Op het erf staan twee bedrijfswoningen en zestal gebouwen, waaronder stallen voor varkens, rundvee en een werktuigenberging. Aan de voorzijde van het bedrijf ligt een eenvoudige siertuin. Overige erfbeplanting ontbreekt en agrarische cultuurgrond grenst direct aan het erf. Op onderstaande afbeelding wordt het erf in detail weergegeven.

Detailopname van het erf en het omringende landschap (Bron: PDOK)

2.3 Het historische Landschap

Het plangebied ligt in het jonge heideontginningslandschap dat zich ten noorden en oosten van het erf verder uitstrekt. Ten zuiden en westen gaat het over in het kampenlandschap.

Ligging van het plangebied op de historische topografische kaart anno 1900 (bron: Kadaster).

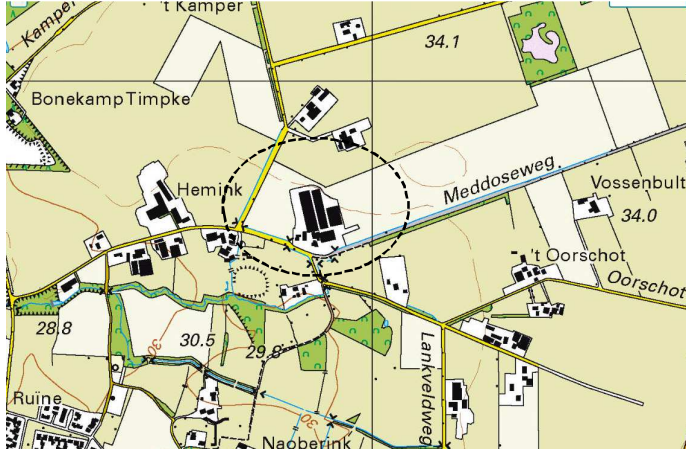
2.4 Het huidige landschap

Zoals zichtbaar op de uitsnede van de topografische kaart van 2017, is het landschap ten opzichte van het begin van de 20^e eeuw drastisch veranderd. De woeste gronden zijn begin 20^e eeuw ontgonnen tot landbouwgrond met een rationele verkaveling en een fijnmazig patroon van sloten en greppels voor de afwatering. Het Vragenderveld is relatief open en grootschalig, vergeleken met enkele andere jonge heideontginningsgebieden in de omgeving.

Kenmerken van het heideontginningslandschap zijn de grote rationele blokverkaveling met lange rechte ontginningswegen, relatief jonge bouwplaatsen waarbij de boerderijen met de voorkant naar de ontginningsweg zijn gebouwd, lijnvormige landschapselementen zoals sloten en singels en verspreid liggende 'ontginningsbosjes'. Ruige 'overhoekjes' en struweel, die aanwezig waren na de ontginning, zijn in de afgelopen decennia verdwenen uit het landschap. Ook slootkanten worden geregeld gemaaid, zodat

veel structuren verdwenen zijn uit het landschap. Op onderstaande uitsnede van de topografische kaart wordt het huidige landschap anno 2017 weergegeven.

In het kader van de Herinrichting Winterswijk-West zijn eind vorige eeuw enkele nieuwe houtsingels in het Vragenderveld aangelegd, waaronder een houtsingel parallel aan de Meddoseweg.

Ligging van het plangebied op de topografische kaart anno 2017 (bron: Kadaster).

3 Voorgenomen activiteiten

3.1 Algemeen

Er zijn concrete plannen voor de bouw van een nieuwe varkensstal aan de oostzijde van het erf. Op onderstaande afbeelding wordt de huidige situatie en het wenselijke eindbeeld verbeeld.

Weergave van de huidige (links) en wenselijke nieuwe situatie.

4 Ruimtelijke analyse

4.1 Analyse van de ruimtelijke kwaliteit - huidige situatie

Het erf ligt duidelijk zichtbaar in het landschap. Op een eenvoudige siertuin aan de voorzijde van de bedrijfswoningen na, ontbreekt erfbeplanting in het plangebied. Dat maakt dat de agrarische bebouwing duidelijk zichtbaar en beleefbaar zijn vanaf de Meddoseweg en Huttendijk. Het landschap rondom het plangebied is vrij open, grootschalig en wordt intensief agrarisch beheerd.

4.2 Analyse van de ruimtelijke kwaliteit - nieuwe situatie

Door het bouwen van de nieuwe stal aan de oostzijde van het erf, neemt het bouwvolume van het agrarisch bedrijf toe. Door het ontbreken van erfbeplanting is de bebouwing duidelijk zichtbaar en beleefbaar. De nieuwe bebouwing is vooral zichtbaar voor verkeer op de Meddoseweg in westelijke richting. Buren zie noordelijk van het plangebied wonen, hebben een zichtlijn vanuit de woonkamer op de Meddoseweg, net westelijk van het plangebied.

Ruimtelijke analyse van het huidige erf.

Impressie van het plangebied.

4.3 Kansen voor landschappelijke inpassing en versterking van het landschap

Om de ruimtelijke kwaliteit van het ontwerp te versterken worden de volgende maatregelen voorgesteld:

- Verminderen zicht op bedrijfslocatie door aanplant van beplanting
- Versterking van de landschapsecologische kwaliteit door de aanleg van landschappelijke beplanting

4.4 Uitgangspunten voor opstellen inpassingsplan

Bij het opstellen van het inpassingsplan wordt rekening gehouden met onderstaande randvoorwaarden:

Zichtbaarheid bebouwing

Bedrijfsbebouwing mag zichtbaar zijn. Het uitgangspunt is niet om alle bebouwing achter een 'groene muur' te plaatsen, maar lelijke objecten, zoals betonnen keerwanden, worden bij voorkeur wel achter 'groen' geplaatst.

Inheems plantmateriaal

Bij de soortkeuze voor beplanting wordt alleen gekeken naar inheems plantmateriaal. Gelet op de ligging in het kampenlandschap vormen soorten als zomereik, ruwe berk, lijsterbes, vuilboom, linde, gewone esdoorn, iep, hazelaar, veldesdoorn, wilde liguster, vlier, Gelderse roos en sleedoorn passende soorten.

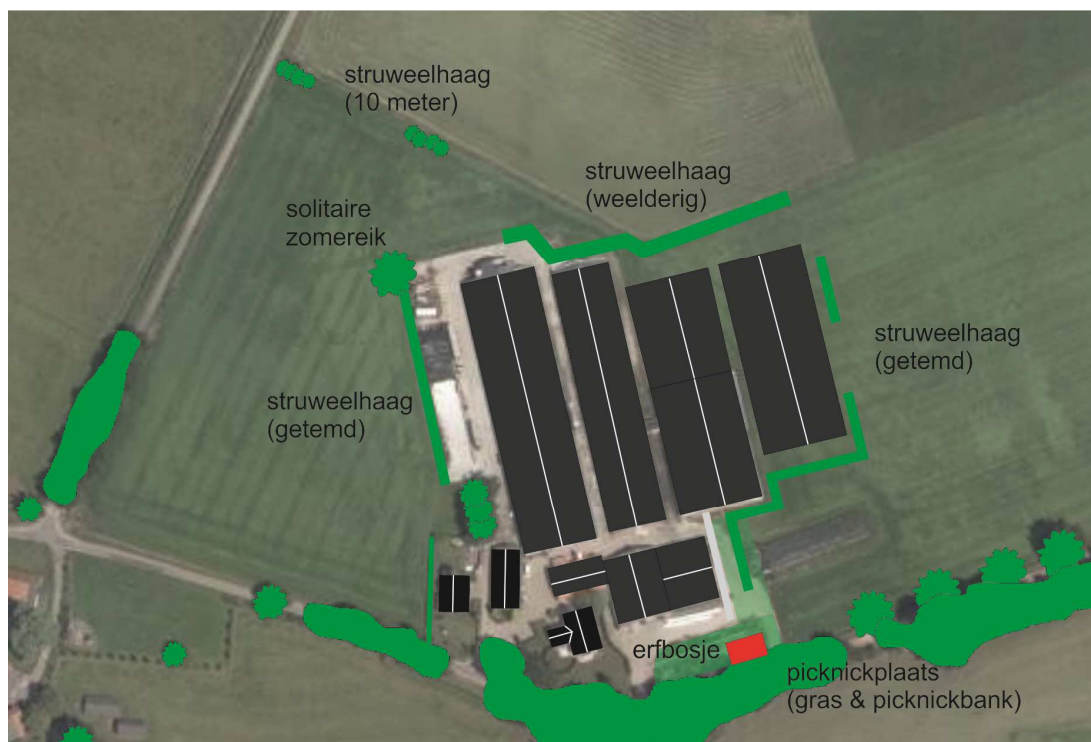
Streekeigen beplantingsvormen

Streekeigen beplantingsvormen in het kampenlandschap zijn solitaire bomen, hakhoutbeheer, scheerhagen en struweelhagen.

5 Het Inpassingsplan

5.1 Voorstel voor landschappelijke inpassing van het erf

Op onderstaande afbeelding wordt het voorstel voor landschappelijke inpassing van het erf weergegeven (zie verbeelding onder).

Het inpassingsplan bestaat uit de volgende onderdelen;

- Aanplant struweelhaag aan west-, oost- en noordzijde
- Aanplant solitaire zomereik aan noordwestzijde van het erf
- Aanleg erfbosje met picknickplaats in zuidoosthoek van het erf

5.2 Voorstel voor versterking van het landschap

Om het omringende landschap te versterken wordt voorgesteld een houtsingel langs een kavelgrens ten oosten van het erf aan te leggen (zie verbeelding onder).

Verbeelding van de nieuw aan te leggen houtsingel. Met de ronde symbolen worden de 'overstaanders' aangeduid.

6 Beheer en inrichting

6.1 Inrichtingsmaatregelen

Om tot het wenselijk eindbeeld te komen worden de volgende inrichtingsmaatregelen genomen;

Aanleg struweelhaag

Rondom het erf wordt struweelhaag aangelegd, evenals langs de perceelgrens ten noordwesten van het plangebied. De hagen bestaan uit een gelijk gemengde aanplant van meidoorn, sleedoorn, veldesdoorn, Gelderse roos, hondsroos, krent en hazelaar. De struweelhaag bestaat uit een dubbele rij beplanting in een plantverband van 0,5 x 0,5 meter.

Algemene instructie aanplant

- Het aanplanten van een haag kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest. Gebruik inheems plantmateriaal, wat passend is in de streek.
- Voor de aanplant van een haag wordt vaak gekozen voor 3-jarig bosplantsoen met de maat 80-100 cm hoogte.
- De te beplanten strook dient te worden los gemaakt, dit kan door frezen.

- Let op dat u niet te diep plant. De diepte is afhankelijk van de omvang van het wortelstelsel. Steek een gat, (houd de grond op de schop), plaats het plantsoen zo dat alleen de wortels in het gat zitten. Gooi de grond weer in het gat, terwijl u het plantsoen vasthoudt. De grond iets aanduwen.
- Indien u niet direct alle struiken kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de struiken met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.

Specifieke instructie aanplant

- Voor de aanplant van een struweelhaag kunt u kiezen voor het graven van een plantsleuf in plaats van het frezen van een oppervlakte.
- Bij een struweelhaag plant u een enkele rij, voorzien van 2 struiken per strekkende meter.

(bron: Landschapsbeheer Groningen)

Voorbeeld van een struweelhaag (bron: internet).

Aanleg hakhoutsingel (met overstaanders)

Langs een perceelgrens oostelijk van het erf wordt een nieuwe houtsingel aangelegd met een lengte van 230 meter. Deze singel wordt 10 meter breed, waarvan 7 meter beplanting. De singel bestaat uit vier rijen gelijkmatig gemengd plantsoen van zomereik, linde, zoete kers, berk, boswilg, gewone esdoorn, veldesdoorn, meidoorn, sleedoorn, Gelderse roos, hondsroos en hazelnoot. De beplanting wordt geplant in een plantverband van 1,5 x 1,5 meter. De besdragende struiken (hondsroos, Gelderse roos, meidoorn, sleedoorn) worden aan de buitenzijde van de singel geplant, de boomvormers in het midden.

Aanleg erfbosje met picknickbank

Aan de zuidzijde van het erf wordt een erfbosje aangelegd van circa 800m². Binnen deze oppervlakte wordt tevens een picknickbankje geplaatst. Het erfbosje bestaat uit een gelijkmatig gemengde opstand van zomereik, linde, zoete kers, berk, boswilg, gewone esdoorn, veldesdoorn, sleedoorn, Gelderse roos, hondsroos en hazelnoot. De beplanting wordt geplant in een plantverband van 1,5 x 1,5 meter. De besdragende struiken (hondsroos, Gelderse roos, meidoorn, sleedoorn) worden aan de buitenzijde van de singel geplant, de boomvormers in het midden.

Voorbeeld van een picknickbank (bron: internet).

Algemene instructie aanplant houtsingel, struweelhaag en erfbosje

- Het aanplanten van bosplantsoenen kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest. Gebruik inheems plantmateriaal, wat passend is in de streek.
- Voor de aanplant van een struweelhaag, houtsingel of erfbosje wordt vaak gekozen voor 3-jarig bosplantsoenen met de maat 80-100 cm hoogte.
- De te beplanten strook dient te worden los gemaakt, dit kan door frezen.
- Let op dat u niet te diep plant. De diepte is afhankelijk van de omvang van het wortelstelsel. Steek een gat, (houd de grond op de schop), plaats het plantsoen zo dat alleen de wortels in het gat zitten. Gooi de grond weer in het gat, terwijl u het plantsoen vasthoudt. De grond iets aanduwen.
- Indien u niet direct alle struiken kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de struiken met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.

Specifieke plantinstructie

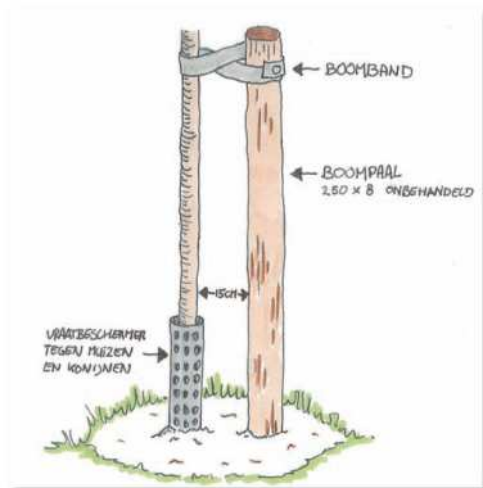
- Voor de aanplant van een struweelhaag kunt u kiezen voor het graven van een plantsleuf in plaats van het frezen van een oppervlakte.

Aanplant solitaire zomereik

Aan de westzijde van het erf wordt een als laanboom gekweekte zomereik geplant. Als plantmateriaal wordt een boom gebruikt met een minimale stamomtrek van 14-16 cm op 1,5 meter boven de wortelkluut. Het aanplanten van een boom kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest.

Specifieke plantinstructie

1. Voor het aanplanten is een ruim plantgat noodzakelijk waarin de wortels zich wijd kunnen uitspreiden. Het plantgat dient daarom ongeveer een afmeting te hebben van 70x70x70 cm groot. Spit na het graven de bodem van het plantgat los.
2. Plaats daarna een boompaal van onbehandeld hout naast de boom (maat 250 cm lengte bij 8 cm doorsnede), op ongeveer 15 cm van de boom, aan de kant van de heersende windrichting (dit is meestal het zuidwesten). Bevestig de jonge boom met een brede band aan de boompaal.
3. U kunt nu het plantgat weer dichtgooien. Pas indien nodig bodemverbetering toe door bijvoorbeeld potgrond te mengen met de grond uit het plantgat.

Voorbeeld van een boom met boompaal en boomband.

6.2 Beheer

Na de aanleg van de erf- en landschappelijke beplanting bepaalt het toegepaste beheer het uiteindelijke eindbeeld van de beplanting. De aanlegde landschapselementen moeten als volgt beheerd worden om tot het wenselijke eindbeeld te komen.

Solitaire bomen

Geen beheer. Bomen met laag hangende takken die hinder of schade veroorzaken kunnen opgekroond worden.

Struweelhaag

De struweelhaag mag vrijuit groeien tot een brede en hoge haag en wordt niet vaker dan eens in de 10-12 jaar gesnoeid of afgezet. Afzetten betekent dat de struiken tot 10 à 20 cm boven de grond worden afgezaagd. De struiken groeien uit zichzelf weer uit. Houd het eerste jaar na afzetten de stobben vrij van onkruid.

Als de scheerhaag te breed wordt, mag deze ook aan de zijkant geschoren worden. Hierdoor krijgt de haag aan de geschoren zijde een dichte structuur en vormt deze een ideale rustplaats voor vogels en kleine zoogdieren.

Voorbeeld van een struweelhaag met geschoren zijkant (Etten, Tappenweg juli 2013)

Houtsingel en erfbosje

Beide elementen mogen beheerd worden als hakhout. In de hakhoutsingel blijven enkele zomereiken gespaard als overstaander. Hierdoor ontstaat een structuurrijke houtsingel. Hakhoutbeheer bestaat uit het afzetten van de beplanting op 10 à 20 cm boven de grond. De bomen en struiken groeien uit zichzelf weer uit waardoor ze de eerste jaren weer een dichte beplanting vormen. Houd het eerste jaar na afzetten de stobben vrij van onkruid. De elementen worden in één seizoen of vlaksgewijs afgezet.

Verdieping

Op de internetpagina van Stichting Landschapsbeheer Gelderland is veel informatie te vinden over aanleg en beheer van landschappelijke- en erfbeplanting.

Zie www.landschapsbeheergelderland.nl